

Gazeta Olsztyńska

Organ Związku Polaków w Prusach Wschodnich.

„Gazeta Olsztyńska“ z dodatkami „Gość Niedzielny“ i „Cospodarz“ wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt.

Przedpłata wynosi kwartalnie 9 marek.

Ogłoszenia przyjmuje się za opłatą 50 fenigów za miejsce rządka sześciomiesięcznego. — Przy dochodzeniu sądowym należytości wszelkie rabaty upadają.

Ojców mowy, ojców wiary
Brońmy zgodnie młody, stary.

Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!

Drukiem i nakładem: Joanny Pieniężnej.
Redakcja i Administracja w Olsztynie, Mühlenstr. 2.

Telefon nr. 531.

Listy do redakcji należy adresować:
„GAZETA OLSZTYŃSKA“ — ALLENSTEIN, OPR.
Redaktor: Ludwik Łydko.

Telegramy.

† Bethmann-Hollweg.

Dnia 2 stycznia umarł w nocy dawniejszy kanclerz Rzeszy niemieckiej Dr. von Bethmann-Hollweg. Śmierć nastąpiła skutkiem grypy i zapalenia płuc.

Strejk kolejarzy.

W kołach kolejarzy niemieckich panuje wielka chęć do strejku. W Królewcu głosowało 95 procent za strejkem, a w Malborku 75 procent. Konferencja zorganizowanych kolejarzy w Prusach Wschodnich stawia nawet żądania polityczne. Żąda się zniesienia odciążania robotnikom podatków, zniesienia organizacji wojskowych w rodzaju Orgesch, Bürger- i Einwohnerwehru uzbrojenia robotników i urzędników kolejowych. W Olsztynie głosowało 87 procent kolejarzy za, a 13 procent przeciwko strejkowi.

Socjalistyczna „Königsberger Volkszeitung“ pisze, że większość kolejarzy jest za strejkem i to:
w Królewcu 94 procent,
w Prusach Wschodnich 86 procent
w całym państwie 80 procent.

Noworoczne kłopoty Niemiec.

Minister spraw zewnętrznych Simons, stawia narodowi niemieckiemu następujące trzy zagadki do rozwiązania w Nowym Roku:

W jaki sposób porozumiemy się z naszymi przeciwnikami w sprawie naszych ciężarów pokojowych.

W jaki sposób uregulujemy nasze stosunki z wschodem?

W jaki sposób otrzymać możemy równe prawa w związku narodów.

Francja przeciwko Niemcom.

Francja wystosowała notę, w której zaznacza, iż Niemcy nie dotrzymały umowy w Spa. Nota kończy się następującymi słowami:

Rząd francuski już dziś przyjmuje do wiadomości, że Niemcy wykroczyły przeciwko niektórym punktom podpisanej umowy w Spa. Rządy koalicyjne zmuszone będą zająć się tą sprawą.

Telegram francuski do Naczelnika Państwa Piłsudskiego

ma treść następującą:

Prezydent i rząd Francji byłiby szczęśliwymi, gdyby marszałek Piłsudski w pierwszej połowie stycznia przybył do Paryża. Według zdania rządu francuskiego odwiedziny przyczyniłyby się do wymiany zdań co do poszczególnych ważnych kwestii, a pertraktacje ułatwiłyby zawarcie układu politycznego i gospodarczego pomiędzy obu państwami.

Na notę odpowiedzieć ma minister Sapieha.

Socjaliści wschodnio-pruscy przeciwko nacjonalistom.

Socjalistyczna „Königsberger Volkszeitung“ w Królewcu w artykule „Gefährdung Deutschlands durch die Orgesch“ nazywa zwolenników partii narodowych zdrajcami, ponieważ tolerowaniem związków wojskowych narażają ojczyznę na niebezpieczeństwo. „Volkszeitung“ zaznacza, iż socjaliści wschodniopruscy są przeciwni istnieniu podobnych organizacji.

Premie za dzieci.

We Francji uchwalono, że za każde trzecie dziecko otrzymać mają rodzice 300 franków, za każde czwarte 350, za piąte 400, za szóste 450, a do 650 franków za dziesiąte i więcej dzieci.

Polityka katastrofy.

Niemcy mieli dawniej w czasie pokoju 800 tys. wojska. Koalicja zmusiła rząd niemiecki do zredukowania armii do liczby 100 tys. chłopa. Niemcy oświadczają urzędowo iż mają obecnie tylko 96 tys. chłopa u wojska i że rozpuścili 40 tys. oficerów. Niemcy zniszczyli 50 tys. armat, 5 milionów granatów ręcznych, 60 tys. karabinów maszynowych, 14 tys. aeroplanów, 26 tys. motorów itd. Fortece nad zachodnią granicą są zniszczone. Na wschodzie niektóre fortece pozostały, ale ilość armat jest przez koalicję ograniczona.

Zdawać by się mogło, iż Niemcy są zupełnie bezsilni i do akcji wojennej na większą skalę nie zdolni.

Podług raportów koalicyjnej komisji wojskowej w Berlinie posiadają jednak Niemcy silne, tak zwane „Sicherheitspolizei“, „Einwohnerwehry“, „Orgesch“ i różne inne organizacje militarne, które mianowicie w Bawarii i w Prusach Wschodnich się rozwijają.

Generał Nollet wezwał w notach Niemcy do rozbrojenia owych organizacji. Niemcy jednakowoż w nocy sformułowanej przez ministra spraw zewnętrznych Simonsa zwracają koalicji uwagę na wyjątkowe położenie Bawarii i Prus Wschodnich i organizacji wojskowych rozwiązać nie chcą. W Prusach Wschodnich rzekomo bolszewizm zagraża granicom, a siły militarne niemieckie do obrony nie wystarczą.

Niejasna i dziwna nota Simonsa rozbudziła w prasie koalicyjnej niezufanie do Niemiec. Prasa francuska i angielska wystąpiły ostro i żądają środków represyjnych. Pisze się już o ewentualnym zajęciu zagłębia Rury przez Francję.

Organ Lloyd George „Daily Chronicle“ pisze o nowym przesileniu i że koalicja pasywnego stanowiska zajmować nie może. Niemcy do rozbrojenia spowodowane być muszą, w przeciwnym razie niema nadziei, aby zapłaciły koszty wojenne.

„Daily Telegraph“ donosi, że rząd angielski żąda od Niemiec rozbrojenia i że co do tej kwestii nie ma dwóch zdań w angielskim gabinecie.

„Times“ donosi, że rząd angielski i francuski godzą się na potrzebne środki celem zmuszenia Niemiec do wypełnienia warunków traktatu pokojowego.

Ostrzeżenie występuje prasa francuska.

W Prusach Wschodnich z powodu stanowczego wystąpienia koalicji powstała wrzawa. Organizacje „Einwohnerwehrow“ ogłaszają protesty przeciwko rozbrojeniu. Nacjonalistyczna prasa niemiecka zamieszcza w ostrym tonie napisane artykuły i żąda od rządu aby stanowczo i bezwzględnie oparł się żądaniom koalicji.

Najostrzej występuje organ konserwatywny i junkrów pruskich „Ostpreussische Zeitung“, która w artykule „Die Schicksalsstunde der Deutschen Ostmark“ nawołuje wprost do zbrojnego oporu. W artykule tym „Ostpreussische Zeitung“ w niestychany wprost sposób uderza na Francję. Autor artykułu niejakiś W. v. M. nazywa Francję: „Der feige gallische Mordbube“ a Polskę „Der polnische Rotzlümmel“.

Niemcy rzekomo jak chrześcijańskie dziewice w starym Rzymie dzikim bestjom na pastwę wydane być mają, a Neron (Francja) widowisku przypatrywać się będzie.

„Ostpreussische Zeitung“ w zapale swoim zapomina o dyplomacji i więcej pisze o niebezpieczeństwie polskiem aniżeli bolszewickim.

„Prusy Wschodnie“, kraju zakonu niemieckiego, który miecz i tarczę bez skazy zachował. Chcesz zdechnąć jak parobek z polskiej ręki, czy ma cię rozszarpać bolszewicka sfora złodziejska? — wola z emfazą p. W. v. M.

Podobnie, choć nie tak ostro, występują inne gazety niemieckie.

Sytuacja więc jest poważną.

S.

Francja i Niemcy.

Na środowym posiedzeniu izby francuskiej zainterpelował Castelnau rząd, czy Niemcy są rzeczywiście rozbrojone. Prezydent ministrów Leygues odpowiedział że Niemcy nie są jeszcze zupełnie rozbrojone, atoli znajdują już w drodze ku temu. Niemcy wydały 39 tysięcy armat, zniszczyły 143 tysiące karabinów maszynowych, jako też 5 milionów karabinów. Francja rozporządza znacznym materiałem wojennym, 800 tys. żołnierzy. Niemcy rozporządzają 150 tys. żołnierzy, będą musiały zredukować tę liczbę 100 tysięcy. Co się tyczy strategicznego punktu widzenia, to obsadziliśmy całą linię Renu, wszystkie przyczółki mostowe, kanały, drogi i koleje, znajdujące się niegdyś nad granicą. Bezpieczeństwo Francji nie jest żadną miarą zagrożone.

Rząd spełnił swój obowiązek, przedkładając przedłożenie, które bez uszczerbienia narodowej obrony u względnia, iż Francja straciła milion 5 tysięcy żołnierzy i że tysiące obywateli zostało uszkodzonych w swojej egzystencji. Obowiązkiem naszym jest zniżyć o ile możności siłę liczebną wojska. Nadto uczyniliśmy zadosyć wezwaniu komisji finansowej, aby o ile możności zniżyć wydatki na wojsko. Możliwy co prawda przewidzieć trudności w Europie. Z powodu gwałtownego wstrząśnienia wywołanego wojną, które nie tak prędko ustąpią zwłaszcza u młodych narodów — jest zdaniem Francji jako też i mocarstw wielkich, które wyszły z tej wojny zwycięsko, pozostać w roli obserwatorów.

Mamy — skończył prezydent ministrów — przedświadczenie, że przez ustawę wojskową spełniamy życzenie kraju. W odpowiedzi na różne interpelacje przedłożył prezydent ministrów sprawozdanie, że rząd nie pozostał bezczynnym wobec Niemiec. Podniósł że jeżeli górnicy niemieccy cierpią, to nie jest to winą koalicji, lecz rządu niemieckiego. Francuskim delegatom w Brukseli dano jasne kateryczne wskazówki nie po to, by Niemcy zmusić do płacenia wszystkich zobowiązań w markach w złocie, lecz po to, by uzyskać przeprowadzenie traktatu pokojowego. Francja żąda tylko tego, co jest rozumne i zgadza się na zapłatę długu niemieckiego w markach w złocie albo w naturze. — Pragnie jednak otrzymać zapłatę. Nie chcemy jednak, by Francja przed całym światem wyglądała jak naród, który nadużywa swej potęgi. Niemcy zapłacą, bo zapłacić muszą, a jeżeli nie zapłacą, wówczas Francja posiada dostateczne środki aby zająć zastawy.

Omawiając w dalszym ciągu swoją ostatnią podróż do Anglii, oświadczył prezydent ministrów, że nigdy nie było silniejszego porozumienia między Anglią a Francją jak obecnie. Porozumienie to musi być nadal utrzymane. Obydwa narody muszą iść ręką w rękę, nie tylko w obronie swoich interesów narodowych, lecz także w obronie pokoju europejskiego.

Iżba przyjęła 493 głosami przeciwko 63 porządek dzienny Castelnau, w którym rządowi wyrażone jest zaufanie, iż w porozumieniu z aliantami zapewni rozbrojenie Niemiec i przeprowadzenie odszkodowań w myśl postanowień traktatu pokojowego.

Ustalenie odszkodowań niemieckich.

Jak donoszą z Londynu „Times“ ogłasza szczegóły projektu państw koalicyjnych w sprawie wypłaty odszkodowań niemieckich.

Według projektu tego Niemcy mają zapłacić odszkodowań na ogólną sumę 205 miliardów marek w złocie czyli 3975 miliardów marek papierowych. Niemcy zapłacić ją będą począwszy od 1921 roku. W pierwszych 5 latach mają wypłacić po 3 miliardy marek w złocie, w następnych 5 latach po 6 miliardów w złocie. W dalszych zaś latach aż do roku 1960 muszą zapłacić resztę sumy, złożoną na równe roczne raty. Jeżeliby jednak wypłata została uskuteczniejsza wcześniej, wówczas Niemcy potrącone będą miały na swoje dobro 8 proc., które zniżają się w dalszym ciągu aż do 5 proc. Zaangażowanie pożyczki specjalnej w celu pokrycia odszkodowań jest dozwolone. Wypłata odszkodowań ma być zagwarantowana przez wszystkie dochody państwa niemieckiego.

Ze świata.

Jugosławia.

Konstytucja jugosłowiańskiego państwa przewiduje, że na wypadek bezpotomnego zejścia ze świata obecnego regenta Aleksandra przysięgłym królem Jugosławii zostałby syn siostry regenty Heleny i księcia rosyjskiego Jana Konstantynowicza Romanowa.

Położenie wojsk d'Annunzia.

Rzym. Między wojskami włoskimi a oddziałami d'Annunzia przyszło do potyczki nad rzeką Regina. Potyczka została spowodowana prowokacyjnym zachowaniem się legionistów d'Annunzia. Po obu stronach były ofiary.

Mediolan. W poniedziałek wieczorem ukazały się nadzwyczajne telegramy z doniesieniem, że przeważna część legionistów d'Annunzia przeszła na stronę wojsk rządowych, które obsadzili już większą część Rjeji.

Lugano. Walki w Rjece trwają dalej. Avanti donosi, że d'Annunzio zginął w walkach, czy też popełnił samobójstwo.

Węgry królestwem?

Prasa czeska donosi, że na Węgrzech ma się odbyć plebiscyt w sprawie króla, podobnie jak w Grecji.

Ruch robotniczy w Anglii.

W Anglii w kopalniach węgla Rhonda zastrejkoowało 45 tys. górników jedynie w tym celu, ażeby zniewolić pracodawców do przyjęcia z powrotem 11 robotników, których z roboty wydalili.

Sytuacja w Turcji.

Turcy oddają się na usługi bolszewikom. Główny wódz wojujących Turków Kemal basza wypowiedział się za bolszewizmem i postanowił pokasować wszelką własność tak rządową jak prywatną. I co się pokazuje? Oto, że Kemalowi pomaga obok 3 oficerów bolszewickich — 3 niemieckich.

Niemcy są wszędzie tam, gdzie mogą Anglikom, Francuzom lub Włochom buty uszyć.

Ruch towarzystw.

Olsztyn. Towarzystwo śpiewu »Lutnia«. Lekcja śpiewu odbędzie się w środę 5-go bm. wieczorem o godz. 8-mej w lokalu »Hotel International«. O liczny udział uprasza Zarząd.

Olsztyn. Walne zebranie »Towarzystwa Ludowego« odbędzie się w niedzielę, 9-go stycznia po poł. o 4-tej w »Hotelu International«. Na zebraniu tym wybrany zostanie nowy zarząd i załatwione będą ważne sprawy dotyczące Towarzystwa. Przybycie wszystkich członków konieczne pożądane. Zarząd.

W Telkowicach urządza Towarzystwo ludowe w niedzielę, dnia 9. stycznia 1921 roku zabawę z tańcami we »Dworze«. O liczny udział członków i gości prosi Zarząd.

Mikołajki. Bacność Rodacy! Dnia 6. stycznia 1921 w święto »Trzech Króli« po południu o godz. 3 odbędzie się na zwykłej sali zebrań naszych (Szatland) Walne zebranie Towarzystwa

Ludowego w Mikołajkach. Każdy Członek powinien przybyć, abyśmy nareszcie załatwili najpilniejsze sprawy.

Biura Związkowe.

Sekretariat związkowy na Warmię urządzuje w Olsztynie przy ul. Dworcowej nr. 87 (Hotel International) od godziny 9—12 i od 3—6; w niedzielę i święta od godz. 1—2 w południe.

Sekretariat obwodowy Związku Polaków na Powiśle rozpocznie urzędowanie swoje z dniem 1. stycznia n. r. w Sztumie. Godziny biurowe od 9—12 i od 3—6; w niedzielę i święta od 1—2 w południe.

Związek Polaków utrzymuje w Kwidzynie »Agencję prasową«, która ma zadanie przyjmować załatwiać, podania, zamówienia gazety itd. od ludności polskiej Kwidzyna i okolicy. Biuro »Agencji« znajduje się w Resursie w Kwidzynie. Godziny biurowe: 9—12, 3—5. W niedzielę i święta: 1—2 w połud.

Rodacy i Rodaczki! W każdej potrzebie winiecie się zgłaszać do naszych biur związkowych, w których napewno znajdziecie radę i pomoc: W biurach naszych stale znajduje się pewien zapas najnowszych numerów »Gazety«, kto zatem przez niedopatrznie pocztą nie odbierze gazety, może zażądać odnośnego numeru w naszych biurach, a zarazem w biurze może podać reklamację do pocztą.

Sekretarz Generalny Związku Polaków.

Bacność! Wyprzedaż inwenturowa. **Tylko od 4—11 stycznia** **Bacność!**

w firmie **L. Kadritzki, Wartembork** skład towarów manufakturowych, bławatów i mód **Rynek 92.**

Ażby wyprzątnąć urządzą

8 nadzwyczaj tanich dni sprzedaży, od 4 do 11 stycznia.

Sprzedawane będą wszystkie towary bez wyjątku po cenach niższych do przez co nadarza się każdemu z Wartemborka i okolicy najkorzystniejsza sposobność zakupić nadzwyczaj tanio materje i towary zimowe. **50 procent**

Każdy powinien z okazji tej korzystać i przekonać się osobiście o korzystnej mojej ofercie, bez przymusu kupna.

L. Kadritzki, Wartembork Rynek 92.

Piece żelazne

nowe i używane, do ogrzewania i gotowania ma tanio na sprzedaż

L. Kunath, Olsztyn ul. Libsztacka 23/24.

OLEJ SIEMIENNY

świeżo wybyty i kołaczki mielone ma zawsze na składzie TOMASZEMSKI, Dolno Kościelna 1.

Kalendarze na rok 1921

nadeszły:

Kalendarz Maryański	6.—
» Wszechświatowy	8.—
» Serca P. Jezusa	7.50
» Pocięcha w starości (gr. druk)	8.—
» Powieściowy	4.—

Na przesyłkę pocztową prosimy nadesłać 50 fenigów
Za zaliczką pocztową kosztuje 1,50 mk. więcej.

Do nabycia w

Księgarni J. Pieniężnej, Olsztyn
ul. Dolno Kościelna (Unterkirchenstr.) 12.

Słomę i siano

w małych i większych ilościach kupuje

L. Kunath, Olsztyn ul. Libsztacka 23/24.

BANK LUDOWY

w Olsztynie ul. Cesarska 16 I

placi od depozytów 2, 3 i 4 procent

stosownie do czasu wypowiedzenia.

Udziela pożyczek pod dogodnymi warunkami.

Bank otwarty codziennie od godz. 11 do 1.

Telefonu nr. 66 b.

Korzystna oferta na Pomorzu.

Moją dobrze prosperującą karczmę z około 40 morgami dobrej roli, jedyną we wsi pomiędzy dwoma miastami powiatowemi, nad szosą, 15 minut od dworca położoną, mam zamiar natychmiast na podobny obiekt lub gospodarstwo zamienić, lub sprzedać. Bliższych informacji udzieli:

Rentengutsbesitzer GIESE

Gr. Olschau bei Neidenburg.

Dwóch deputantów

z 2—3 szarwarkami przyjmie od 1-go kwietnia 1921
Dom Hohendorf, p. Stuhm.

MARYLA ORLIĆKA

PAWEŁ MARQUARDT

zaręczeni

Starogard Boże Narodzenie 1920 Kwidziń

Zaproszenia weselne
:: zawiadomienia ::
o zaręczynach i ślubie

wykonuje szybko i gustownie

Drukarnia

„Gazety Olsztyńskiej“

BANK DYSKONCOWY

w OLSZTYNIE.

Klebarska 10/12.

Telefon 696.

Załatwia wszelkie interesy bankowe.

Zakup i sprzedaż waluty polskiej.

Adres:

Diskonto Bank in Allenstein.